

Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea (Sydkorea)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:20 Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea (Sydkorea). Regeringen föreslår att riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag. I betänkandet finns ett särskilt yttrande (MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea	5
Propositionen	5
Vissa kompletterande uppgifter	7
Utskottets ställningstagande	8
Särskilda yttranden	9
Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea (MP, V)	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea

Riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:20.

Stockholm den 26 november 2013

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Jonas Eriksson (MP), Jennie Nilsson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Eva Flyborg (FP), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Ingemar Nilsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Hagwall (SD), Kent Persson (V), Boriana Åberg (M) och Berit Högman (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas proposition 2013/14:20 Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea (Sydkorea). Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Under ärendets beredning har tjänstemän från Utrikesdepartementet vid besök i utskottet lämnat information om frihandelsavtalet.

Bakgrund

Genom ett rådsbeslut 2006 bemyndigades Europeiska kommissionen att inleda förhandlingar om ett bilateralt frihandelsavtal med Sydkorea. Förhandlingarna inleddes i maj 2007 och avslutades i oktober 2009. Avtalet undertecknades i oktober 2010. Europaparlamentet godkände därefter avtalet i februari 2011. Frihandelsavtalet är ett s.k. blandat avtal, vilket innebär att både EU och medlemsstaterna är avtalsparter tillsammans med Sydkorea. Avtalet tillämpas med vissa undantag provisoriskt mellan EU och Sydkorea sedan juli 2011.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydkorea, å andra sidan. Avtalet med Sydkorea är det mest omfattande frihandelsavtal som EU hittills har förhandlat fram och det innehåller ett brett spektrum av handelspolitiska frågor. Tullarna för industri- och jordbruksprodukter avvecklas nästan fullständigt. Andra områden som liberaliseras är tjänstehandeln, etableringsrätten och den elektroniska handeln. Avtalet berör även s.k. icke-tariffära handelshinder för en rad viktiga sektorer som elektronik, motorfordon, läkemedel och kemikalier. Avtalet innehåller även omfattande åtaganden på konkurrensområdet och har också som mål att liberalisera parternas marknader för offentlig upphandling samt ge ett effektivt skydd för immateriella rättigheter. Vidare berörs handel och hållbar utveckling liksom vikten av att beakta sociala aspekter och miljön. I avtalet ingår även ett särskilt protokoll om kulturellt samarbete.

Avtalet i svensk lydelse finns som bilaga till propositionen.

Utskottets överväganden

Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan.

Jämför särskilt yttrande (MP, V).

Propositionen

Inledning

Genom avtalet upprättar parterna ett frihandelsområde för varor, tjänster och etableringar. Den övergripande målsättningen med avtalet är att bidra till en harmonisk utveckling och utvidgning av handeln samt att främja ökade investeringar mellan parterna och stärka ekonomiernas konkurrenskraft. Parterna ska gradvis avlägsna olika former av handelshinder, underlätta för varuhandel genom minskade tullar samt liberalisera tjänstehandel och reglerna för etablering. Avtalet har också som mål att liberalisera parternas marknader för offentlig upphandling samt ge ett effektivt skydd för immateriella rättigheter. Hållbar utveckling definieras som ett överordnat mål. Handel och investeringar ska ske med respekt för standarder inom miljö- och arbetsmarknadsområdet. Parterna ska främja en ekonomisk, social och hållbar utveckling i enlighet med FN:s ekonomiska och sociala råds deklARATIONER samt Internationella arbetsorganisationens (International Labour Organisation, ILO) konventioner.

En handelskommitté inrättas med företrädare för parterna. Handelskommittén ska övervaka och främja tillämpningen av avtalet och ska i detta syfte granska utvecklingen av den bilaterala handeln och överväga hur handelsrelationerna kan förbättras ytterligare. Vidare inrättas specialiserade kommittéer och arbetsgrupper.

Avtalet ska godkännas av de avtalsslutande parterna enligt deras egna förfaranden och träda i kraft 60 dagar efter den dag då parterna anmäler att de har slutfört alla rättsliga förfaranden som krävs. Avtalet ska utgöra en integrerad del av de övergripande bilaterala relationer som styrs av ramavtalet mellan EU och dess medlemsstater å ena sidan och Sydkorea å den andra samt tillämpas inom det territorium där fördraget om Europeiska unionen tillämpas och inom Sydkoreas territorium.

Protokollet om kulturellt samarbete (se prop. 2013/14:20 s. 247 f.) upprättar en ram för samarbete i syfte att underlätta utbyte av kulturella aktiviteter, varor och tjänster, inklusive audiovisuella tjänster. En särskild kommitté för kulturellt samarbete inrättas genom avtalet.

Godkännande av avtalet

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydkorea, å andra sidan. Som skäl för förslaget hänvisar regeringen till att den ekonomiska utvecklingen visar att förbindelserna mellan EU och Sydkorea snabbt får allt större betydelse. Frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea är det mest omfattande frihandelsavtal som förhandlats fram av EU och det första med ett land i Asien. Regeringen framhåller att avtalet stärker det ekonomiska samarbetet inom en rad olika områden med koppling till handel, teknologiöverföring och finansiering. Frihandelsavtalet utgör inom dessa områden ett komplement till ramavtalet mellan länderna. Detta stärker enligt regeringen även den bilaterala samverkan för att möta globala utmaningar där både EU och Sydkorea spelar en allt viktigare roll, t.ex. inom G20. Frihandelsavtalet är enligt regeringen vidare ett svar på uttryckliga önskemål från det svenska och europeiska näringslivet om förbättrat marknadstillträde i Sydkorea. För företagen innebär frihandelsavtalet förbättrade handelsmöjligheter genom ett ökat tillträde till den sydkoreanska marknaden. Motsvarande 98,7 procent av tullarna på industri- och jordbruksprodukter ska avskaffas inom fem år efter att avtalet började tillämpas provisoriskt 2011. En långtgående liberalisering av handeln med tjänster kommer att genomföras. Svenska företag kan vidare dra nytta av en ökad sydkoreansk tillämpning av internationella standarder och krav på att diskriminering av utländska aktörer till förmån för inhemska inte får tillämpas, framhåller regeringen. Avtalet förväntas vidare skapa rikligt med nya möjligheter till handel och investeringar och därmed stärka svenska och europeiska företags position på den sydkoreanska marknaden. Avtalet kommer utöver ekonomisk tillväxt även att leda till välfärdsvinster för konsumenter i form av lägre priser och ett ökat utbud av varor och tjänster, menar regeringen. Regeringen framför även att frihandelsavtalet inte minst utgör en viktig politisk signal om den stora vikt Sverige och EU fäster vid öppna marknader och frihandel.

I frihandelsavtalet (art. 6.8) och i protokollet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor (art. 10) finns bestämmelser om utbyte av uppgifter och konfidentiell behandling av sådana uppgifter. Nationella regler om sekretess ska tillämpas på den information som svenska myndigheter fått inom ramen för det aktuella samarbetet. I bl.a. de nämnda artiklarna i avtalet och i protokollet anges att den som har upprättat eller överlämnat en handling i vissa fall måste lämna sitt tillstånd till att en handling lämnas ut även efter att den överlämnats till t.ex. en myndighet hos en av parterna. Enligt dessa artiklar får handlingen inte lämnas vidare utan samtycke från ursprungsinnehavaren av handlingen, vilket innebär en vetorätt för denne. Regeringen hänvisar till att den i propositionen Sekretess i det internationella samarbetet (prop. 2012/13:192) föreslagit att en ny sekretessbestämmelse ska införas i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt den föreslagna bestämmelsen ska sekretess gälla för en uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ bl.a. på grund av ett avtal

med en annan stat som ingåtts av EU eller som har godkänts av riksdagen, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i avtalet försämras om uppgiften röjs. Bestämmelsen ska vara tillämplig t.ex. i sådana situationer när det i ett avtal finns sekretessbestämmelser om vetorätt för ursprungsinnehavaren av en handling och denne inte samtycker till att en viss uppgift lämnas ut.

En anslutning till frihandelsavtalet förutsätter enligt regeringen att riksdagen antar förslaget till en ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. Utöver denna krävs inte någon ytterligare lagändring för svensk del. Riksdagens godkännande av frihandelsavtalet är dock en förutsättning för att vissa sekretessbestämmelser ska kunna tillämpas. Detta gäller dels den nämnda sekretessbestämmelsen som föreslås i proposition 2012/13:192, dels de befintliga sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen¹ som föreskriver sekretess för informationsutbyten till följd av internationella avtal som har godkänts av riksdagen.

Vissa kompletterande uppgifter

Ramavtalet

Riksdagen godkände i juni 2011 ett ramavtal mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydkorea, å andra sidan (prop. 2010/11:92, bet. 2010/11:UU16). Ramavtalet, som är en uppgradering av ett tidigare ramavtal från 1996, är avsett att stärka den politiska dialogen och tar som grund för samarbetet de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen. Ramavtalet berör samarbete på ett brett spektrum av områden, såsom miljö och klimat, energi, vetenskap och teknologi, luft- och sjöfart samt kultur och utbildning. Ramavtalet omfattar även frågor om migration, människosmuggling och penningtvätt, ansträngningar för att bekämpa terrorism och spridning av massförstörelsevapen samt samarbete på det brottsbekämpande området. Genom ramavtalet och frihandelsavtalet som har förhandlats parallellt etablerar EU ett strategiskt partnerskap med Sydkorea. Mellan ram- och frihandelsavtalen finns också en juridisk länk som innebär att förmånerna i frihandelsavtalet kan sägas upp om någon part bryter mot grundvalarna i ramavtalet, dvs. de bestämmelser som handlar om mänskliga rättigheter och icke-spridning av massförstörelsevapen.

Ny sekretessbestämmelse

I propositionen Sekretess i det internationella samarbetet (prop. 2012/13:192) föreslår regeringen en ny sekretessbestämmelse (15 kap. 1 a §) i offentlighets- och sekretesslagen till skydd för allmänna intressen. Syftet med sekretessbestämmelsen är enligt regeringen att säkerställa att svenska myndigheter kan uppfylla internationella förpliktelser om sekretess och tyst-

¹ Se t.ex. 27 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen.

nadsplikt i den utsträckning som krävs för att Sverige ska kunna delta i det internationella samarbetet om exempelvis frihandel. Regeringen föreslår att sekretess ska gälla för en uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ till följd av en bindande EU-rättsakt eller ett avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation som EU har ingått eller som riksdagen har godkänt, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess föreslås gälla för en uppgift som en myndighet i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal har begärt in för att överlämna till ett utländskt organ. Förslaget innebär enligt regeringen att svenska myndigheter ska göra en självständig bedömning av vilka konsekvenser röjandet av en uppgift kan antas få för det fortsatta samarbetet. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Förslaget om en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen behandlades i riksdagen av konstitutionsutskottet (bet. 2013/14:KU6). Konstitutionsutskottet beslutade i november 2013 att tillstyrka propositionen och avstyrka kommittémotion 2013/14:K1 av Peter Eriksson m.fl. (MP), som hade väckts med anledning av propositionen. I en reservation (MP) framfördes att riksdagen borde bifalla motionen och avslå propositionen. Reservanten uppgav att riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att i förhandlingsarbetet inom EU med särskilda insatser tydligt värna skyddet av offentlighetsprincipen och andra bärande delar av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Vidare ansåg reservanten att regeringen bör ges i uppdrag att göra en samlad utvärdering av effekterna av den ökade mängd sekretess som följer av det svenska EU-medlemskapet och att denna utvärdering bör redovisas för riksdagen. Riksdagen följde konstitutionsutskottet.

Utskottets ställningstagande

Frihandel är en viktig princip att slå vakt om. Ökad handel ger ökad tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Frihandelsavtalet med Sydkorea syftar till att uppnå en successiv och ömsesidig liberalisering av handeln med varor och tjänster samt en reglering av andra handelsrelaterade frågor. Utskottet konstaterar att frihandelsavtalet stärker det ekonomiska samarbetet mellan parterna inom en rad olika områden. För svenska företag innebär frihandelsavtalet bl.a. förbättrade handels- och investeringsmöjligheter, och avtalet förväntas leda till lägre priser och ett ökat utbud av varor och tjänster som gynnar konsumenterna.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner frihandelsavtalet.

Särskilda yttranden

Frihandelsavtal mellan EU och Republiken Korea (MP, V)

Jonas Eriksson (MP) och Kent Persson (V) anför:

Vi har i det föregående ställt oss bakom att riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan EU och dess medlemsstater å ena sidan och Sydkorea å den andra. Vi vill i detta sammanhang dock samtidigt betona betydelsen av att hänsyn tas till arbetsvillkor vid utformningen av handelsavtal. Att kunna organisera sig i oberoende och fria fackföreningar är en grundläggande mänsklig rättighet. Löntagarnas rättighet att gå samman och organisera sig är en förutsättning för att garantera rimliga arbetsvillkor och skäliga löner och borgar för att vinster som skapas i den globala ekonomin ska komma fler till del. Fackföreningsrörelsen har även i många länder haft stor betydelse för kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Företag ska inte kunna skapa sig konkurrensfördelar genom att inskränka de fackliga rättigheterna. I stället bör handelspolitiska förhandlingar leda till att stärka de fackliga rättigheterna och understödja krav från ländernas fackföreningsrörelser. Förhandlingar om handelsavtal bör kopplas till krav på att länderna har ratificerat Internationella arbetsorganisationens (ILO) åtta kärnkonventioner och att dessa också följs. Vi vill vidare framhålla vikten av att Sverige i sitt internationella förhandlingsarbete värnar offentlighetsprincipen och arbetar aktivt för en ökad öppenhet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:20 Frihandelsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan:

Riksdagen godkänner frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan (avsnitt 6).